

Fritak fra «smartmåler» i borettslag, sameier og tette naboskap

Denne teksten ble først publisert på <http://einarflydal.com> den 16. MARS 2017

Å søke fritak fra «smartmåler» er desto viktigere, nå som vi vet at **målerne sender hele tida, 24 timer i døgnet.**

Fritaksprosessen er lett og rask for en enkelt person eller husholdning. Da følger du for eksempel oppskriften i **Fritak fra «smartmåler» på 1,2,3.** Fritaksreglene er laget for å håndtere slike enkeltsøknader.

Men fra boligblokker, borettslag, sameier og andre steder der boligene står tett, rapporteres det – som man kunne vente – at folk blir syke av *naboens* nye «smartmåler». Når sikringsskapet til naboen står i trapperommet utenfor leiligheten din eller f.eks. i felles kjellerrom, er det ikke nok å få fritak bare for egen del. Samtidig har borettslagets eller sameiets styre ingen juridisk rett til – uten fullmakt fra den enkelte – å tre inn i den enkeltes sted og handle på deres vegne til alles felles beste, for det er den enkelte som må søke fritak. Å få redusert strålingen – for noen få eller alle – er derfor mer krevende.

Her får du noen oppskrifter:

1. Dersom du har søkt og fått fritak, *og de aktuelle naboer gir en erklæring om at de samtykker*, oversender du disse til nettselskapet og søke om at *ingen* av disse målerne skiftes ut.
2. Dersom du har søkt og fått fritak, men *bare noen av naboene samtykker*, er det bare å bite i gresset i første omgang, og søke om at *i alle fall disse* målerne skal bli stående. Så får du i neste omgang se hva du kan gjøre med de siste dersom de er et helseproblem for deg. Da snakker vi kanskje om «advokatmat», og slike sterke juridiske løsninger som krav om stansning, bruk av naboskapslov, etc. Noe av dette er beskrevet i [bloggpost 14.3.2017](#), og det kan fort bli tung juss. Forsøk med det gode og med informasjon!
3. Å få aksept for at en hel gruppe skal få droppe de nye målerne fordi én får fritak og berøres av de andre, vil nok være vanskeligere i rekkehus eller en gruppe villaer enn i en blokk: Da utfordrer du hele konseptet bak «smartmålerne», nemlig at de skal være et anliggende mellom målepunktet og netteier. Jussen må da blant annet veie din helse og helserisiko opp mot de andres og samfunnets interesser i gevinstene man håper på i «smartmåler»-prosjektet.
4. Blir nettselskapet for vanskelig og ikke vil ta hensyn til helheten i din eksponeringssituasjon, og dermed gir avslag du mener er til vesentlig og dokumentert helsemessig ulempe for deg, bør du anke saken til NVE. Det gjør du enkelt ved å sende din beskrivelse av saken og avslaget til NVE (nve@nve.no).
5. Søk hjelp i borettslaget først og fremst: Det som er best for fellesskapet, ødelegges lett når man ikke går sammen.
6. Søk hjelp – hvis du trenger det – hos Leieboerforeningen, Fri Rettshjelp, Huseierforeningen og hos Forbrukerrådet, men regn ikke med at de kan mye om dette.
7. Dersom du er medlem i FELO (felo.no), kan du søke hjelp over telefon hos FFO. Husk også at din innboforsikring kan hjelpe deg. Her trengs juridiske avklaringer, og det koster alltid å være først.

Felles for alle forsøk gjelder at begynner du tidlig, er alt mye lettere. Ting tar tid, og det tar ikke minst tid å skape forståelse og kunnskap om hva utplassering av «smartmålere» faktisk dreier seg

om.

Hva er grunnlaget for å kreve slike fellesløsninger?

NVE har understreket overfor nettselskapene at «om installasjon av AMS er til stor helsemessig ulempe for enkeltkunder, må selskapene så langt mulig tilpasse seg dette.» (Brev til FELO 14.3.2012) Både denne og andre meddelelser innebærer at nettselskapene skal vurdere *helheten*, ikke bare den enkelte kunde og hans måler isolert.

At din(e) nabo(er) også kan få fritak hvis du først har skaffet deg fritak på grunn av el-overfølsomhet eller annen vesentlig helsemessig ulempe, er helt entydig fastslått også av HafslundNett:

HafslundNett skriver ([anonymisert fritaksbrev av 30.10.2015](#)) at

«For anlegg med flere målere plassert i fellesrom/-skap, kreves det legeerklæring fra minimum én bruker og skriftlig samtykke fra de andre kundene om at de ikke ønsker at det skal installeres automatiske strømmålere.»

Dette må tolkes slik at for hvert skriftlig samtykke blir det én måler mindre å skifte ut når først en legeerklæring foreligger. Jo færre målere som skiftes, jo mindre stråling vil det samlet bli fra fellesrommet eller -skapet og dets antenner. Motsatt kan det *ikke* være slik at absolutt alle beboere må gi samtykke til å droppe utskiftning for at samtykkene skal gjelde.

Senderne i «smartmålere» kan rekke langt og gå gjennom det meste, alt etter hvor sterkt de justerer seg opp. Disse reglene må derfor også gjelde hvis målerne står i et fellesrom i kjeller eller på andre måter litt unna en del av beboerne. Det må også gjelde for «konsentratorer», det vil si de antennene som settes opp for å føre signalene fra målerne fram til netteierens fordelingsskap ute i terrenget. Man skulle tro at det også må gjelde for hvor netteieren får lov å sette opp antennen til fordelingsskapet.

Hva dere kan gjøre i etterhånd, når «smartmålerne» alt er montert

Du – og dine naboer – gjør presis det samme, og krever at målerne skiftes ut med gamle, analoge målere, eventuelt også at *konsentratorer* («samleantenner») flyttes slik at de ikke blir til vesentlig ulempe. Dersom nettselskapet avslår å sette inn igjen gamle analoge målere, men godtar å fjerne eller på annen måte å nøytralisere målerens kommunikasjonsmodul, må du/dere

1. få forsikringer om at kommunikasjonen ikke kan aktiviseres ved omstart, programvareoppdateringer, eller på andre måter. Se et eksempel på hvordan slikt kan skje uforvarende: [En viktig erfaring ved Telenors kundesenter på Fornebu](#). og du/dere må
2. godta å leve med at måleren produserer mer «skitten strøm» enn den gamle analoge (se omtale i [bloggpost 2.3.2017](#), pkt 3).

Dere bør kanskje uansett få fagfolk til å komme å måle og vurdere strålingsnivå opp mot biologisk relevante retningslinjer og grenseverdier, for montørene skal du ikke stole på. De er gjerne bare leid inn for å gjøre en kjapp jobb, kan ikke noe om strålingssiden, og blir borte. (Dette punktet åpner også for en del juss, og krever «finansielle muskler».)

Hvis pkt 2 over ikke er akseptabelt, må du kreve gammel måler tilbake. Et godt utgangspunkt for det har du i [skriv fra NVE av 7.12.2016](#).

Et sukk

Alle disse problemene oppstår fordi man har tatt utgangspunkt i den idiotiske antakelsen som ligger til grunn for norsk helsestell og forsvars av Statens strålevern – at biologiske reaksjoner på stråling

som ikke lager varmeskader, er utenkelig, og at disse problemene som vi ser, derfor bare må skyldes innbilning eller – meget usannsynlig – noe vi ikke vet hva er og derfor ikke bør ta hensyn til.

Derfor har NVE fattet beslutninger på sviktende grunnlag, og ikke stilt krav om målerløsninger som avgir svært mye mindre stråling, ikke sprer den jevnt utover døgnet, og heller ikke baserer seg på trådløse ledd der folk bor rett ved. Det kunne lett vært gjort, og det hadde løst det meste – for eksempel i form av et lite *blipp* gjennom eteren én gang i døgnet, på dagtid, i stedet for oftere enn hvert sekund døgnet rundt.

Hele innføringen av «smartmålere» hviler på et knippe gode hensikter om mer effektiv energibruk og ny forretning. Man har hele veien stirret seg blind på teknologiske detaljer, og formet prosjektet uten å sjekke biofysiske virkninger – «for alt ligger jo innenfor grenseverdiene». Dermed er det samtidig blitt et **anslag mot natur og folkehelse**. Mange **har tatt til orde** mot dette, ingen er blitt hørt her i landet.

Lykke til!

Einar Flydal, den 3. februar 2017

PS. Netteieren sender deg sikkert en lang liste over alle fordelene de da går glipp av, uten å nevne fordelene ved mindre fysisk belastning fra døgkontinuerlig stråling.